

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ В АГРОХОЛДИНГАХ

Н.П. Зарицька, асистент

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Розглянуто основні передумови виникнення синергетичного ефекту та розкрито можливі причини його нейтралізації в агрохолдингах.

Під впливом глобалізації відбувається вливання світового капіталу та його об'єднання на мікроекономічному рівні в агропромисловому бізнес-середовищі України, що пов'язано з ефективністю діяльності найуспішніших агрохолдингів – вертикально інтегрованих великомасштабних структур, основною метою діяльності яких є збільшення вартості бізнесу та розробка оптимальних стратегій розвитку шляхом акумуляції, концентрації і консолідації ресурсів та оптимізації виробництва продукції. Інтеграційні процеси в агрохолдингах забезпечують об'єднання виробництва, переробки та реалізації продукції на засадах єдиної власності у великих масштабах, що криє у собі можливості подальшого зростання, внаслідок чого виникає синергетичний ефект.

За рахунок ефекту синергії агрохолдинги досягають кращих результативних показників діяльності, отримуючи при цьому додаткові переваги на ринку. Однак, виділяють ряд суперечностей у діяльності великих бізнес-структур. Так, із подальшим зростанням обсягів виробництва та надконцентрацією специфічного ресурсу – землі, ті агрохолдинги, менеджмент яких не зміг при розширенні побудувати ефективну організаційну, фінансову та управлінську структуру, зіштовхуються з явищем нейтралізації синергетичного ефекту. Прагнучи досягти цілісності і керованості структури та балансу інтересів, менеджмент агрохолдингів опиняється перед організаційною дилемою, адже делегування материнською компанією повноважень дочірнім компаніям може нейтралізувати синергетичний ефект через позбавлення компанії переваг масштабної діяльності та ризику неефективного використання ресурсів.

Варто зазначити, що більшість агрохолдингів бере курс на монокультурне виробництво, мотивуючи це тим, що необґрунтована диверсифікація бізнесу може звести нанівець переваги такого виробництва, а також прагнучи отримати максимальний прибуток за рахунок виробництва високорентабельної сільськогосподарської продукції (вирощування пшениці, соняшнику, ріпаку, кукурудзи). Внаслідок цього ігнорується впровадження

сівозмін та відбувається нехтування розвитком тваринництва, що обумовлює тимчасовість ефективної діяльності таких компаній. Окремі агрохолдинги вирішують дану проблему, розвиваючи саме синергетичні галузі, комбінування яких може стати передумовою отримання синергетичного ефекту. Наприклад, агропромхолдинг «Астарта-Київ», земельний банк якого становить понад 245 тис. га, спеціалізується на вирощуванні цукрового буряку, зернових та олійних культур. Синергетичним бізнесом в агропромхолдингу є тваринництво.

Іншим шляхом вирішення окресленої проблеми є злиття компаній. Так, об'єднання агрохолдингів «Ukrlandfarming» і «Avangard» О. Бахматюком, шляхом передачі 77,49% акцій «Avangard» у власність «Ukrlandfarming», дозволило отримати максимальний синергетичний ефект для обох компаній за рахунок побудови замкнутого виробничого циклу, гарантованих каналів постачання сировини, спільного використання ресурсів, отриманих маркетингових переваг. Новостворений агрохолдинг, земельний банк якого становить близько 500 тис. га, став власником 18 м'ясокомбінатів, 2 заводів з переробки шкіри, 6 насінневих заводів, 6 цукрових заводів, 3 елеваторів потужністю, 4 зерносховищ і 110 горизонтальних сховищ. Компанія управлятиме 19 птахофабриками, 3 репродукторами, 9 зонами для вирощування молодняка, 6 комбикормовими заводами, 3 складами тривалого зберігання яйця, заводом з переробки яйця.

Таким чином, в умовах глобалізаційних процесів розвиток агрохолдингів має спиратися на сучасні моделі управління з їх коригуванням на специфіку ведення агропромислового бізнесу для отримання ефекту синергії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дем'яненко С.І. Агрохолдинги України: процес становлення та розвитку / Дем'яненко С.І. // Економіка України. - 2009. - №. 12. - С. 50 - 61.
2. Ковалевська К.А. Сучасні форми інтегрованих підприємств в умовах глобалізації / К.А.Ковалевська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. - № 5. – С.147.
3. Рылько Д. Новые игроки в сельском хозяйстве России / Рылько Д., Джолли Р. // Економіка АПК. - 2006. - № 1. - С. 30 - 35.
4. Офіційний сайт агропромхолдингу «Астарта-Київ». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.astartakiev.com>
5. Офіційний сайт компанії «РБК Україна». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/newsline/show/bahmatyuk-sozdaet-krupneyshiy-na-territorii-evrazii-agroholding-14092011125400>